

Παράδοξον μνημονικόν.

Ὁ Κύριος Πιβράκ χειρουργός, ἀποθανὼν πρὸ τριάκοντα περιόπου ἐτῶν, ἐδιηγείτο τὸ ἀκόλουθον περιέργον :

Ἐσπέραν τινα βλέπει ὠραῖον κύνα πλαγιασμένον ἔξωθεν τῆς οἰκίας του, μὲ τὸν πόδα συντετριμμένον καὶ καταβεβλημένον ὑπὸ τῶν πόνων· τὸν λαμβάνει ἐντὸς τῆς οἰκίας του, τὸν περιποιεῖται ἐφ' ἱκανὰς ἡμέρας καὶ τὸν θεραπεύει ἐντελῶς. Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς θεραπείας εἰδείκνυεν αὐτός τὴν μεγαλητέραν πρὸς τὸν ἰατρὸν καὶ σωτήρᾳ του ἀφοσίωσιν καὶ εὐγνωμοσύνην. Ὁ Κύριος Πιβράκ ἔχαιρε διότι ἀπέκτησε κύνα τοσοῦτον ἀφοσιωμένον πρὸς αὐτόν· ἀλλ' ὁ κύων ἀπέειχε πολὺ τοῦ νὰ συμμερίζηται τὰς ἰδέας τοῦ Πιβράκ. Αὐτὸς εἶχε Κύριον ὃν μεγάλως ἠγάπα, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ζῶα ἡ πρώτη ἀφοσίωσις εἶναι ἰσχυροτάτη καὶ διατηρεῖται ἐφ' ὅλης τῆς ζωῆς· ὥστε ἀφοῦ ὁ πονηρὸς κύων ἐπανέλαβεν ἐντελῶς τὴν υγείαν του, ἐγκατέλιπε τὴν οἰκίαν τοῦ ἰατροῦ του. Ὁ Κύριος Πιβράκ μετμελεθῆτη σχεδὸν διὰ τὴν καλὴν αὐτὴν πράξιν του καὶ ἔλεγε, « τίς ποτε ἐφαντάζετο νὰ ἴδῃ τοσαύτην εἰς κύνα ἀχαριστίαν! »

Μετὰ παρέλευσιν ἕξ περιόπου μηνῶν παρουσιάζεται αἰφνης ὁ κύων εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Πιβράκ, πρὸς ὃν ἤρχισε νὰ κάμνῃ τὰς μεγαλητέρας θωπείας. Ὁ Πιβράκ τὸν ἐπανεῖδε μὲ χαρὰν καὶ ἐζήτησε νὰ τὸν κρατήσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ του· ἀλλ' ὁ κύων τῷ ἔλειχε τὰς χεῖρας καὶ τὸν ἔσυρεν ἐκ τοῦ ἐνδύματος, καὶ διὰ διαφόρων σχημάτων εἰδείκνυεν ὅτι ἐπεθύμει νὰ δείξῃ τι πρὸς αὐτόν. . . Ὁ Πιβράκ τὸν ἠκολούθησε καὶ παρετήρησεν οὐχὶ μὲ μικρὰν αὐτοῦ ἐκπληξίν, ἔξωθεν τῆς οἰκίας του κύνα τινα, φίλην τοῦ κυνὸς, ἧς ὁ πούς εἶχε συντριβῆ, καὶ ἦν ὁ κύων εἰχεν ὀδηγήσει πρὸς τὸν ἰατρὸν, ἵνα αὐτός θεραπεύσῃ καὶ αὐτήν.

(ἀκολουθεῖ).

Χαίρετε Κύριοι!

Ἄφ' ἧς στιγμῆς ὁ ἄνθρωπος ἐθήκε τὸν πόδα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης, συναισθάνεται ἐν ἑαυτῷ ἐνστιγματικήν τινα ἐνεργητικότητα, δραστηριότητα αὐτοκίνητον, δι' ἧς φέρεται πρὸς τὰ πρόσω, μηδέποτε σταθμεύων κατὰ τὸν δρόμον αὐτοῦ, μηδέποτε ἀκαριαίως κἀν ἡσυχάζων. Καθόσον δὲ ἀφίσταται τῆς ἀφετηρίας αὐτοῦ, κατὰ τοσοῦτο μᾶλλον ἐνισχύεται, κατὰ τοσοῦτον ἐπιταχύνει τὰ βήματα αὐτοῦ, καὶ τὰ καθιστᾶ γοργότερα καὶ μᾶλλον κατεσπευσμένα. Ὅσω περισσότερον τρέχει καὶ περισσότερον ἀγωνίζεται, τόσω ὀλιγώτερον δυσανασχετεῖ καὶ ὀλιγώτερον ἀποκάμνει. Ὅσω τὸ νῆμα τοῦ χρόνου ἐπὶ τοῦ ἀτράκτου συνελίσσεται, τοσοῦτον αὐτός ἀνθαμιλλᾶται ἵνα ἐξαπλωθῇ εἰς τὸ ἀχανές τοῦ ἀορίστου, τὸ ἄχρονον καὶ τὸ ἀπειρον ὀνειρευόμενος. Ἐνὶ λόγῳ ὅσω γηραιότερος γίνεται, τοσοῦτω μᾶλλον ἐφηβᾶ καὶ ἀνδρίζεται. Τρέχει, καὶ τρέχει ἀκμητεῖ καὶ ἀπαύστως. Οὐδαμοῦ εὐρίσκει κατάλυμα, οὐδαμοῦ εὐρίσκει ἀνάπαυσιν. Ὡς ὁ ἄπειρος ἐκεῖνος παῖς, ὅστις διακρίνων πόρρωθεν ἐν τῇ ὀδοιπορίᾳ του τὸν ὀρίζοντα ἀποτερματιζόμενον καὶ περιορίζοντα τὴν ὄρασιν αὐτοῦ νομίζει ὅτι ἐγγίζει εἰς τὸ τέρμα, ὅπου θέλει ἡσυχάσει, καὶ ὁμως ἀπατᾶται· ὁμοίως καὶ αὐτός διορῶν μακρόθεν ὑπαυγάζων ἀμυδρόν τι φῶς, σπουδάζει ὅπως φθάσῃ ὅσον τάχιστα, νομίζων ὅτι θέλει στήσῃ πλέον ἐκεῖ τὸν πόδα του καὶ εὐρεῖ ἀνάπαυσιν· ἀλλ' ὁ τάλας, ὅσον πλησιάζει, τόσω τὸ

τέρμα ἀφίσταται· ἕως οὗ ἐλθὼν βλέπει ἀπέναντί του ἀνελισσόμενον νέον ὀρίζοντα, νέας ἐκτάσεις, καὶ ὑποχρεοῦται εἰς νέαν ὁδοιορίαν καὶ νέους ἀγῶνας. Καὶ πάλιν τρέχει· καὶ ἐν ᾧ φαίνεται ὅτι ψεύδεται τῶν ἐλπίδων του, αὐτὸς, δαιμονίως πως εἰς ἑαυτὸν αὐθορμήτως φοιβάζων, φιλοτιμεῖται ἵνα ἐλπίξῃ ζωηρότερον, καὶ διατελεῖ πιστεύων ὅτι ἀπατάται ἐὰν νομίζῃ ὅτι ἀπατάται, καὶ οὕτως ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον αὐτοῦ ὑπὸ νέων ἐλπίδων καὶ νέων προσδοκιῶν ζωηροτέρων τῶν πρώτων ἀναπετρούμενος. Πολλάκις πρὸς πέτρας καὶ ἀκάνθας προσκόπτων τὸν πόδα καὶ καθαιμάσων ἀποπειρᾶται, ἀπαυθαδιζόμενος, ἐὰν δύναται νὰ σταθῇ. Τότε δὴ τότε ἀνακαλύπτει καὶ ἐννοεῖ εὐκρινέστερον τὸ πεπερασμένον αὐτοῦ, ἀναγνωρίζων διὰ τῆς σκέψεως τὴν ὑπαρξιν αἰωνίου τινὸς νόμου, εἰς τοῦ ὁποῖου τὰς ἀμεταθέτους καὶ ἀπαράγραπτους ὑποχρεώσεις ἢ βούλησις αὐτοῦ ὀφείλει ἵνα ὑποτάσσῃται ἀπαρεγκλήτως. Μετὰ τὴν ἐννοίαν ταύτην τὰ καθήκοντά του πολλαπλασιάζονται. Τρέχει μὲν ἀφ' ἑνὸς εἰς τὰ πρόσω, ὑπακούων εἰς τὴν φύσιν αὐτοῦ, ζητεῖ δὲ ἀφ' ἑτέρου νὰ μάθῃ καὶ ποῦ τρέχει· διατὶ ἢ κίνησις αὕτη, καὶ ὁποῖος ὁ νομοθέτης αὐτῆς. Τὰ ζητήματα ταῦτα ἐπασχολοῦσιν αὐτὸν ἔκτοτε, καὶ εἰς τὴν λύσιν αὐτῶν μετ' αὐταπαρνησίας ἐργάζεται. Καὶ τότε τρέχει, καὶ τρέχει πιστεύων εἰς τινὰ τελικὸν σκοπὸν καὶ φιλοσοφῶν συνάμα περὶ τούτου. Τοιαύτην ὁδὸν προόδου καὶ τελειότητος ἀκολουθεῖ ὁ ἄνθρωπος, τοιαύτην τὰ ἔθνη, τοιαύτην ἡ ἀνθρωπότης. Ἡ ἐπιστήμη τῆς καθολικῆς ἱστορίας μαρτύρεται τὴν ἀλήθειαν ταύτην, τὴν ὁ-

ποῖαν ἕκαστος ὀφείλει ἵνα μελετήσῃ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ. Ἄλλὰ τί τῶν ἐθνῶν διατρανοῖ λαμπρότερον τὸν νόμον τοῦτον πλὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ; Ἡ ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, ἀπὸ τῆς ἐπὶ γῆς ἐμφανίσεώς του μέχρι τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ζῶμεν, ἐστὶ τὸ παγκόσμιον τῆς ἀνθρωπότητος βιβλίον, ἐν ᾧ ἀναγινώσκει πᾶς ζηλωτῆς φιλόσοφος ἀναδίφης τοὺς γενικοὺς τῆς τελειοποιήσεως καὶ τῆς προόδου νόμους, καθόσον ἐπιτέτραπται τῷ ἀνθρώπῳ. Τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἤκμασε κατὰ τὴν ἀρχαιότητα· ἀνακαινίζεται σήμερον διὰ νέας παιδαγωγίας· καὶ εἰς μέλλον ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς ἐπιστημοσύνης προπαρασκευάζεται. Ἀνάγκη ἄρα, Κύριοι, καὶ ἀνάγκη μεγίστη, ἵνα μελετήσωμεν μετ' ἐπιστημονικῆς ἐπιστασίας τὴν ἱστορίαν ἡμῶν· ἀνάγκη ὅπως ἐννοήσωμεν ἀκριβῶς τὸ ἐθνικὸν ἡμῶν πνεῦμα καὶ τὰς ἐμφύτους ἡμῶν τάσεις· διότι ἄλλως οὐδέποτε θέλομεν δυναθῆ ἵνα προσδιορίσωμεν ἐξηκριβωμένως τὰς ἐνεστῶσας ἡμῶν ἀνάγκας, ἢ πλήρωσις τῶν ὁποίων θέλει ὁδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὸν καθολικὸν τῆς ἀνθρωπότητος σκοπόν.

Ἀπέναντι τούτων, δὲν θέλετε, ἐλπίζω ἀποδοκιμάσει, ἐὰν ἐνίστε συνδιαλέγωμαι καὶ γὰρ, κατὰ τὸ ἐφικτὸν, μετ' ἡμῶν ἐν τῇ Κασταλία περὶ τοσοῦτον ἐνδιαφερόντων ἡμῖν πραγμάτων, ἐντρυφόντων συνάμα πάντων ἐν μέσῳ τῶν ἀγλαῶν τῆς προγονικῆς ἡμῶν ἀρετῆς λειμώνων. Διὸ καὶ ἐξαιτοῦμαι τὴν φιλογενῆ ὑμῶν συγκατάθεσιν, ἐπιφυλαττόμενος ἄλλοτε τὸν περὶ τούτου λόγον.

Ἰωάννης Ἀριστοκλῆς.